

Správa o plnení úloh zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2011

Rok 2011 sa vyznačoval najmä **eskaláciou dlhovej krízy eurozóny a masovými ľudovými hnutiami v rámci tzv. Arabskej jari**. Pri záchrane eura Slovensko presadzovalo konzistentné a principiálne postoje podporujúce **fiškálnu zodpovednosť, stanovenie a dodržiavanie jasných pravidiel a zapojenie súkromného sektora**.

Slovenská diplomacia pri naplňaní cieľov zahraničnej politiky vystupovala ako **aktívny, sebavedomý a predvídateľný partner a spojenec**, ktorý presadzoval **demokratické princípy a hodnoty** v medzinárodných vzťahoch.

Predsedníctvo Slovenska vo V4 v prvom polroku 2011 sa zameralo nielen na posilňovanie regionálnej spolupráce, ale tiež na presadzovanie kľúčových priorít zahraničnej politiky, osobitne na podporu integrácie krajín západného Balkánu do Európskej únie a presadzovanie európskej perspektívy krajín východnej Európy.

Uskutočňovanie **transparentnej hodnotovej zahraničnej politiky** prispelo ku zvýšeniu prestíže, rešpektu a zviditeľneniu sa Slovenska vo svete. Príkladom je Bielorusko, kde Slovensko presadzovalo zvýšený tlak na režim a podporilo **cielené sankcie proti nedemokratickému vedeniu**. Slovenská diplomacia podporovala bieloruskú občiansku spoločnosť a pomáhala nezávislým občianskym aktivistom, prenasledovaným režimom. Výrazne sme prispeli do formulácie politiky EÚ voči Bielorusku a podarilo sa nám udržať tému politických procesov a väzňov v Bielorusku v centre pozornosti medzinárodného spoločenstva.

Slovensko aktívne zareagovalo na zmeny v severnej Afrike vyvolané tzv. **Arabskou jarou**. Minister zahraničných vecí SR navštívil Egypt, kde vyjadril podporu transformácii krajiny a skorému uskutočneniu demokratických volieb. Spolu s Holandskom sa Slovensko stalo spolupredsedom Pracovnej skupiny Spoločenstva demokracií pre Tunisko zameranej na pomoc tejto krajine pri prechode k demokracii.

Ministerstvo zahraničných vecí SR v roku 2011 prevzalo riadenie ekonomickej diplomacie, vytvorilo Centrum pre odovzdávanie transformačných a integračných skúseností a presadilo dôležité slovenské kandidatúry do medzinárodných organizácií.

Európska politika

Pri prekonávaní dlhovej krízy eurozóny Slovensko na všetkých fórach presadzovalo čitateľnú politiku zameranú na **dodržiavanie pravidiel, konsolidáciu verejných financií, posilnenie fiškálnej disciplíny a automatickú vymožitelnosť sankcií** za jej porušovanie. SR podporila systémové sprísnenie Paktu stability a vytvorenie Paktu pre euro Plus. Vzhľadom k národným záujmom presadila zachovanie priamych daní v národnej kompetencii a určovanie veku odchodu do dôchodku podľa demografických kritérií.

V súlade s principiálnymi postojmi, SR súhlasila so **zvýšením úverovej kapacity Európskeho nástroja finančnej stability (EFSF) a posilnením jeho kompetencií**. Zároveň dosiahla schválenie **objektívnejšieho distribučného kľúča pre príspevky do Európskeho mechanizmu pre stabilitu (ESM)** a dobrovoľnú účasť súkromného sektora na novom balíku pomoci pre Grécko. Jasné proeurópske smerovanie a hodnota dodržiavania záväzkov bola potvrdená aj spojením hlasovania o tejto otázke s hlasovaním o dôvere vláde.

Počas rokovaní o viacročnom finančnom rámci EÚ na roky 2014-2020 SR podporovala zachovanie súčasnej úlohy a rozsahu politiky súdržnosti a smerovanie prostriedkov hlavne do menej rozvinutých regiónov a členských štátov. V rámci reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky SR osobitne presadzovala spravodlivú a rovnovážnu

distribúciu priamych platieb a odstránenie pridelovania prostriedkov na princípe historických údajov.

Nový proces hospodárskeho riadenia EÚ v rámci Stratégie Európa 2020 (európsky semester) vyústil na Slovensku do prijatia **Národného programu reforiem SR do roku 2014**. V oblasti zvyšovania konkurenčnej schopnosti EÚ Slovensko podporilo prijatie 12 prioritných opatrení pre zlepšenie a znovu naštartovanie vnútorného trhu EÚ do konca roku 2012 – Akt pre jednotný trh, ako aj prijatie smernice o ochrane práv spotrebiteľov.

V prvom polroku Slovensko na pôde EÚ prispelo ku schváleniu Stratégie pre inklúziu rómskej komunity ako aj Dunajskej stratégie, ktorú symbolicky podporili spoločnou cyklotúrou ministri zahraničných vecí Slovenska, Maďarska a Rakúska.

Slovenská republika podporila vstup Rumunska a Bulharska do schengenského priestoru bez jeho podmieňovania dodatočnými politickými kritériami. MZV iniciovalo medzirezortné konzultácie s cieľom prípravy SR na výkon predsedníctva v EÚ v II. polovici roka 2016.

Slovensko sa usilovalo o **zachovanie dynamiky rozširovacieho procesu** únie ako účinného nástroja stabilizácie a transformácie aspirantských krajín. Podporovalo ich napredovanie na základe vlastných zásluh a bez výnimiek z povinnosti plniť kritériá. Osobitne sa angažovalo za ukončenie prístupových rokovaní Chorvátska s EÚ. Spoločná návšteva ministrov zahraničných vecí SR a Rakúska v tejto krajine v máji 2011 bola dôležitým mobilizačným momentom v závere celého prístupového procesu. Slovenská republika tiež presadzovala otvorenie prístupových rokovaní s Čiernou Horou a prostredníctvom projektu Národného konventu pomohla krajine zlepšiť spoluprácu vládneho a mimovládneho sektora ako jednej z podmienok pre napredovanie v integračnom úsilí. Podporovala udelenie statusu kandidátskej krajiny Srbsku a počas viacerých bilaterálnych stretnutí na vysokej úrovni stimulovala jeho reformné úsilie. Slovensko podporilo stabilizáciu situácie v Bosne a Hercegovine, kde minister ZV SR počas septembrovej návštevy povzbudil politických lídrov krajiny k dosiahnutiu kompromisu pri formovaní vlády na štátnej úrovni. Slovenská republika pokračovala v účasti na operácii Eufor/Althea. Pri zachovaní svojej pozície k nezávislosti Kosova Slovensko podporovalo pokračovanie dialógu medzi Belehradom a Prištinou ako spôsobu, ktorý jediný môže viesť k trvalo udržateľnému riešeniu kosovskej otázky v súlade s európskou perspektívou celého regiónu. SR tiež podporovala pokračovanie prístupových rokovaní s Tureckom a Islandom.

V rámci politiky Východného partnerstva sa Slovensko sústredilo najmä na podporu európskeho smerovania Moldavska, Ukrajiny a Gruzínska. Zapojilo sa do **revízie Európskej susedskej politiky (ENP)**, ktorá bude dôslednejšie uplatňovať princíp „viac pomoci za viac demokracie a reforiem“ ako doteraz. Slovenská republika podporila posilňovanie východnej dimenzie ENP - **Východného partnerstva (EaP)** aj počas marcového ministerského stretnutia V4 v Bratislave.

Dôležitým nástrojom konkrétnej pomoci týmto krajinám sa na MZV stalo Centrum pre transfer skúseností z integračných a reformných procesov (CETIR) pre krajiny západného Balkánu a partnerské krajiny Európskej susedskej politiky. Na Ukrajine, v Moldavsku a Čiernej Hore aktívne pôsobí Národný konvent o EÚ, ďalšia forma slovenskej pomoci. V rámci Nástroja predvstupovej pomoci EÚ sa podarilo presadiť slovenský twinningový projekt „Budovanie kapacít pre energetickú agentúru v Srbsku“ v hodnote 1.5 mil. eur. Ministerstvo financií v spolupráci s Rozvojovým programom OSN poskytovalo pomoc Čiernej Hore a Moldavsku zameranú na reformu riadenia verejných financií.

Regionálna spolupráca a susedské vzťahy

Počas **predsedníctva SR vo Vyšehradskej skupine (V4)** sa zvýšila dynamika a viditeľnosť spolupráce krajín a taktiež ich medzinárodný kredit. K účinnejšiemu presadzovaniu spoločných európskych záujmov prispelo posilnenie konzultačných mechanizmov na úrovni premiérov a ministrov zahraničných vecí. Prehĺbila sa spolupráca aj v oblasti obrany a energetickej bezpečnosti. Slovensko aktívne podporovalo maďarské a poľské predsedníctva EÚ.

V4 preukázala svoju vitalitu a rastúcu medzinárodnú prestíž ako aktívny podporovateľ rozširovania EÚ o krajiny západného Balkánu a posilňovania spolupráce s východnými partnermi EÚ aj v rámci formátu V4 Plus. Dôležitým podujatím organizovaným slovenským predsedníctvom V4 bolo marcové stretnutie ministrov zahraničných vecí krajín V4 a Východného partnerstva (EaP) v Bratislave, za účasti ministra zahraničných vecí Nemecka G. Westerwelleho, komisára EK Š. Füleho a vysokej predstaviteľky pre zahraničnú politiku C. Ashtonovej. Na základe slovenskej iniciatívy došlo k vytvoreniu nového programu Medzinárodného vyšehradského fondu „V4 EaP“ s cieľom podporiť demokratizačné a transformačné procesy a posilňovať občiansku spoločnosť v krajinách východného susedstva. Symbolickým uznaním rastúceho významu V4 bola účasť kancelárky Nemecka, kancelára Rakúska a predsedu vlády Ukrajiny na summite venovanom 20. výročiu vzniku zoskupenia v Bratislave.

K neustálemu skvalitňovaniu vzťahov s **Českou republikou** prispelo okrem intenzívneho dialógu na všetkých úrovniach aj II. zasadnutie Slovensko – českého diskusného fóra, ktoré prinieslo aj konkrétne odporúčania v oblasti pomoci krajinám západného Balkánu na ceste do EÚ. Ministri zahraničných vecí SR a ČR podpísali v Prahe dohody o vzájomnom zastupovaní v konzulárnej a vízovej oblasti. Pokračovala aj spolupráca v rámci Jadrového fóra zameraná na posilňovanie energetickej bezpečnosti. Novú medzivládnu dimenziu získal boj proti korupcii.

Vo vzťahoch s **Poľskom** boli prijaté opatrenia na dostavbu slovenskej časti priameho rýchlostného prepojenia medzi SR a PR. Podpisom Zámeru o spolupráci na projekte plynovodného prepojenia medzi Poľskom a Slovenskom nastal pozitívny posun v oblasti zaistenia energetickej bezpečnosti. Bilaterálny politický dialóg vyvrcholil oficiálnou návštevou prezidenta PR na Slovensku.

Slovenská zahraničná politika voči **Maďarsku** kládla dôraz na udržanie pokojnej atmosféry, partnerský dialóg a spoluprácu založenú na dobrosusedských vzťahoch a rešpektovaní medzinárodného práva. Slovensko navštívili prezident, predseda vlády a minister zahraničných vecí Maďarska. Aktivizovala sa práca zmiešaných komisií ako mechanizmu podporujúceho napĺňanie Základnej zmluvy s Maďarskom a riešenie problémových otázok. Podpísaných bolo viacero dôležitých dohôd v oblasti energetickej a dopravnej infraštruktúry. Bol otvorený nový most cez Ipel' a pokračovala výstavba a príprava nových mostov cez Ipel' a Dunaj (Komárno). SR sa naďalej usilovala o odpolitizovanie tém spoločnej histórie a v tejto súvislosti sa v Bratislave uskutočnila na základe grantu MZV Konferencia mladých historikov z oboch krajín.

Slovensko taktiež navrhovalo riešiť otvorené otázky vzájomných vzťahov na základe partnerského dialógu a medzinárodného práva. V marci predložilo návrh zmluvy o úprave niektorých otázok týkajúcich sa štátneho občianstva, ktorý maďarská strana neakceptovala. Začal sa však proces bilaterálnych konzultácií k tejto problematike. MZV vyjadrilo svoj postoj k novej maďarskej ústave ešte pred jej schválením v parlamente a k záležitosti prijala vyhlásenie aj Národná rada SR. Ministerstvo taktiež navrhlo riešiť porušenie dohody Maďarskom v oblasti poskytovania finančnej podpory príslušníkom maďarskej národnostnej menšiny na Slovensku na pôde zmiešanej komisie pre záležitosti menšín.

Vo vzťahoch s **Rakúskom** bola zvýšená pozornosť venovaná **rozširovaniu regionálnej cezhraničnej spolupráce**, ďalšiemu budovaniu infraštruktúry na hraniciach (položenie základného kameňa cyklomosta v Devínskej Novej Vsi), vzájomnej spolupráci prihraničných regiónov a posilňovaniu energetickej bezpečnosti. Slovensko pokračovalo v transparentnom informovaní o dostavbe jadrovej elektrárne Mochovce.

Aktívny dialóg na najvyššej úrovni s **Ukrajinou**, reprezentovaný návštevou ministra zahraničných vecí SR na Ukrajine a ukrajinského prezidenta na Slovensku, bol zameraný hlavne na podporu európskych integračných ambícií Ukrajiny a rozvoj bilaterálnej spolupráce. Slovensko pokračovalo v odovzdávaní skúseností z predstupového a reformného procesu, realizácie potrebných reforiem na ceste do únie a akceptácie jej hodnotového rámca. Minister zahraničných vecí SR pri stretnutiach s najvyššími predstaviteľmi Ukrajiny vyjadril znepokojenie v súvislosti s vývojom kauzy J. Tymošenkovej a stavom opozície. Pokračovali sme v prijímaní praktických opatrení na zjednodušenie prechodu hraníc a liberalizáciu vízového režimu. V aktívnej práci pokračovali medzivládne komisie. Začalo sa vyučovanie v novej budove školy so slovenským a ukrajinským vyučovacím jazykom v Užhorode.

Bilaterálne vzťahy

Súčasťou vysokej dynamiky dialógu s euroatlantickými partnermi a spojencami, ktorý tvorí kostru slovenskej zahraničnej politiky, sa stalo hľadanie východísk z globálnej finančno-hospodárskej krízy a zintenzívňovanie ekonomickej spolupráce.

Piliermi **slovensko-amerických spojeneckých vzťahov**, podporenými návštevami premiérky a ministra zahraničných vecí v USA, boli najmä spolupráca v Afganistane, realizácia iniciatív na podporu demokracie aj v kontexte udalostí tzv. „Arabskej jari“ (pomoc Tunisku v rámci Spoločenstva demokracií), ako aj aktivity usilujúce sa o posilnenie obchodno-investičnej, vedeckej a technologickej výmeny. Dôležitou súčasťou dialógu s USA boli tiež otázky spolupráce v oblasti obrany a vnútra. Vznik Slovenského kongresového výboru umožnil posilnenie parlamentnej dimenzie vzťahov. Ministri zahraničných vecí SR a USA podpísali akčný plán na boj proti pašovaniu jadrového materiálu. Slovensko sa taktiež zapojilo do americko-brazílskej Iniciatívy o otvorenom vládnutí.

Z pohľadu intenzity bilaterálnych kontaktov SR môžeme rok 2011 označiť aj za zahranično-politický rok **Nemecka**. Strategickú dôležitosť vzájomného dialógu potvrdili návštevy nemeckého prezidenta, kancelárky a ministra zahraničných vecí na Slovensku. Uskutočnilo sa prvé zasadnutie Slovensko-nemeckej reflexnej skupiny, ktoré potvrdilo blízkosť slovenských a nemeckých pohľadov na spôsoby riešenia dlhovej krízy v eurozóne.

Dôraz vo vzájomnom dialógu s **Francúzskom** bol kladený predovšetkým na hospodársku spoluprácu v oblasti jadrovej energetiky a zabezpečenie jej politickej podpory hlavne v rámci EÚ. V spolupráci s francúzskym partnerom sa začala pripravovať štúdia uskutočniteľnosti projektu nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach. SR sa úspešne angažuje v projekte Allegro, ktorý je príkladom už prebiehajúcej kooperácie v oblasti energetiky medzi krajinami V4 a FR.

So **Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska** Slovensko úspešne spolupracovalo v Afganistane na stabilizácii bezpečnostnej situácie. Pragmatický akcent kladený na obchodnú a ekonomickú spoluprácu, a najmä na lepšie využitie jej potenciálu, bol potvrdený aj počas návštevy slovenskej premiérky v Londýne.

Taliansko je významným obchodným partnerom a investorom na Slovensku. Ťažisko spolupráce predstavuje energetika, čo potvrdili aj recipročné návštevy hláv oboch štátov.

SR pokračovala v organizovaní bikomunitných dialógov v **Cyperskej republike** zameraných na zblížovanie oboch komunít v záujme doriešenia cyperskej otázky.

Nový impulz pre posilnenie vzťahov s **Holandským kráľovstvom** priniesla spolupráca v rámci spoločnej pracovnej skupiny pre demokratizáciu Tuniska pod záštitou oboch ministrov zahraničných vecí.

Dialóg s pobaltskými krajinami – **Litvou, Lotyšskom a Estónskom**, ako aj s **Rumunskom a Bulharskom** sa opieral o viaceré blízke až zhodné postoje vo vzťahu k tzv. východnej politike EÚ a k viacerým strategickým otázkam ďalšieho smerovania EÚ a NATO.

Zahraničná politika SR voči **Dánsku, Fínsku, Islandu, Nórsku a Švédsku** vychádzala z aktívneho využívania ich poznatkov v oblasti vedy a výskumu, školstva a kultúry, „zelených technológií“, inovácií a obnoviteľných zdrojov energie. SR kládla dôraz na prílev severských investícií a efektívne uplatňovanie Finančného mechanizmu Európskeho hospodárskeho priestoru.

Slovenskému záujmu o široké, pragmatické a vzájomne prospešné vzťahy s **Ruskou federáciou** napomohli aj stretnutia prezidenta a premiérky s ruským predsedom vlády. Impulzom pre rozvoj obchodno-ekonomickej spolupráce bolo zasadnutie zmiešanej medzivládnej komisie pre ekonomickú a vedecko-technickú spoluprácu, ktorú pripravilo a realizovalo Ministerstvo hospodárstva SR. Strategickou časťou hospodárskych vzťahov ostáva spolupráca v energetickej oblasti, najmä kontinuálne zabezpečenie dodávok nerastných surovín a ich tranzit cez územie SR.

Aktívne angažovanie sa Slovenska pri procese rozširovania EÚ a pri riešení regionálnych výziev prehĺbilo spoluprácu s krajinami **západného Balkánu**. Návštevy najvyšších ústavných činiteľov SR prispeli k intenzifikácii spolupráce s Chorvátskom, Čiernou Horou, Srbskom a Bosnou a Hercegovinou, kde rozširovali priestor aj pre presadenie sa slovenských firiem.

Slovenská zahraničná politika venovala primeranú pozornosť aj ďalším regiónom a krajinám. Oficiálna návšteva prezidenta SR v Indonézii priniesla nové impulzy pre prehĺbenie obchodno-ekonomickej spolupráce. Revitalizovali sa vzťahy s Irakom, vrátane ekonomickej oblasti i obranno-bezpečnostného sektora. Spolupráca s Izraelom v oblasti aplikovaného výskumu a vývoja dostala nový podnet počas návštevy podpredsedu vlády a ministra dopravy SR. Vo vzťahu ku krajinám Ázie, Latinskej Ameriky a Afriky sa SR zameriavala predovšetkým na skvalitňovanie obchodno-ekonomickej dimenzie spolupráce.

Multilaterálna spolupráca

Na pôde medzinárodných organizácií sa Slovensko zameralo hlavne na prekonávanie finančnej a hospodárskej krízy, adaptáciu týchto subjektov na nové výzvy a riešenie akútnych globálnych problémov, posilňovanie ústrednej úlohy OSN a presadzovanie demokratických hodnôt vo svete.

SR úspešne ukončila trojročné členstvo v **Rade OSN pre ľudské práva** a pod jej vedením bol taktiež v OSN úspešne zavŕšený proces prijatia opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa a vytvárajúci procedúru sťažností. Slovensko sa aktívne zasadzovalo proti trestu smrti a v Rade Európy viedlo prípravu Dohovoru o predchádzaní a boji proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu. 46 žien a detí – afgánskych utečencov v Iráne bolo prijatých na dočasné presídlenie do tábora v Humennom. Na pôde **Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe** (OBSE) Slovensko spoluiniciovalo tzv. Moskovský mechanizmus zameraný na hodnotenie stavu dodržiavania ľudských práv v Bielorusku.

Ako člen a podpredseda **Hospodárskej a sociálnej rady** (ECOSOC) Slovensko podporovalo posilnenie vzťahu OSN a brettonwoodských inštitúcií a komplementaritu

aktivít ECOSOCu a skupiny G20. Efektívne taktiež využívalo možnosti členstva v medzinárodných organizáciách a ich riadiacich orgánoch na expertné konzultácie pri príprave novelizácie zákonníka práce, či pri implementácii dohovoru OSN proti korupcii.

V medzinárodných ekonomických organizáciách sa SR sústredila hlavne na hľadanie optimálnych riešení realizácie nevyhnutných štrukturálnych reforiem a dôveryhodnej fiškálnej konsolidácie. Analýzy a odporúčania **Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj** (OECD) napomohli formovaniu a realizácii zásadných strategických dokumentov vlády SR: MINERVA 2.0, SINGAPUR a FÉNIX. Uskutočnili sa obhajoby energetickej politiky, environmentálnej výkonnosti SR a hodnotenie systému poskytovania slovenskej rozvojovej pomoci. V rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO) Slovenská republika aj naďalej podporovala liberalizáciu svetového obchodu, boj proti protekcionizmu a ochranárskym opatreniam v obchode, ako aj prijatie Ruskej federácie a Čiernej Hory do tejto organizácie. SR ako členská krajina Medzinárodného menového fondu presadzovala finančnú stabilitu a reformu medzinárodného menového systému vrátane poskytovania zdrojov pre fond.

Slovensko získalo post podpredsedu ECOSOC, podpredsedu **Výkonnej rady UNESCO** a úspešne presadilo aj ďalšie vlastné kandidatury: znovuzvolenie Petra Tomku na post sudcu **Medzinárodného súdneho dvora** na ďalšie funkčné obdobie 2012-2021, zvolenie Urbana Rusnáka za generálneho tajomníka Sekretariátu **Zmluvy o Energetickej charte** (spoločný kandidát V4) a Marty Žiakovej, predsedníčky Úradu jadrového dozoru SR za podpredsedníčku byra Riadiaceho výboru **Agentúry pre jadrovú energiu v Paríži**.

Ocenením kvality slovenskej diplomacie je aj menovanie Jána Kubiša za osobitného predstaviteľa generálneho tajomníka OSN pre Afganistan a vedúceho misie OSN v tejto krajine (UNAMA) a Miroslava Lajčáka za výkonného riaditeľa pre Rusko, východné susedstvo a západný Balkán v rámci Európskej služby pre vonkajšiu činnosť.

Ekonomická diplomacia

Význam ekonomickej diplomacie pri zabezpečovaní stability, prosperity a bezpečnosti štátu je obzvlášť markantný v súčasnom období finančnej krízy, ktorá so sebou prináša globálne makroekonomické spomalenie. Slovenské úsilie bolo primárne zamerané na podporu **ekonomického rastu, konkurencieschopnosti a zamestnanosti na Slovensku** prostredníctvom zvýšenia prílevu zahraničných investícií a moderných technológií, podpory exportu, rozvoja aktívneho cestového ruchu, inovačnej politiky, vzdelanostnej spoločnosti, podpory vedy a výskumu a efektívneho využívania eurofondov.

Integrácia ekonomických diplomatov na MZV SR posilnila výkon ekonomickej diplomacie a umožnila racionálnejšie využitie personálnych a finančných zdrojov. **Napĺňanie cieľov ekonomickej diplomacie sa stalo každodennou prioritou všetkých diplomatov**, ktorí sa sústredili na poskytovanie služieb a účinnú podporu podnikateľským subjektom SR v zahraničí. Prostredníctvom jasných kritérií bude možné zhodnotiť konkrétny prínos zastupiteľského úradu pri plnení úloh v tejto oblasti.

MZV sa sústredilo najmä na nové rastúce ekonomiky a presunulo z krajín EÚ miesta ekonomických diplomatov napríklad do Argentíny, Brazílie, Iraku, Indonézie a posilnilo ekonomické zastúpenia v Číne, Indii, Spojených štátoch a na Ukrajine.

MZV zorganizovalo viacero podujatí na pomoc podnikateľskému sektoru v SR a na podporu obchodu, investícií a inovácií: pracovné diskusné fórum „Ekonomická diplomacia ako služba podnikateľskej verejnosti“, kontaktná burza obchodných a investičných príležitostí v rámci pravidelnej porady veľvyslancov SR a uskutočnili sa aj stretnutia s podnikateľmi v regiónoch SR, organizované v spolupráci s regionálnymi komorami Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory a vyššími územnými celkami (Nitra, Košice,

renčín). Ministerstvo spolupracovalo so Slovenskou agentúrou pre rozvoj investícií a obchodu na príprave 5. Slovenskej kooperačnej burzy. V oblasti vedomostnej ekonomiky pripravilo **Seversko-slovenské inovačné fórum**, seminár V4 a Japonska k inovačnej politike a **Inovačné a technologické fórum Slovensko – Turecko**. Spolu s ministerstvom financií uskutočnilo seminár o verejnom obstarávaní v rámci skupiny Svetovej banky pre podnikateľské subjekty v SR.

Komplexný proexportný servis slovenským podnikateľom, okrem konzultácií na MZV, zabezpečuje aj vytvorený informačný portál MZV SR „**Podnikajme v zahraničí**“.

Bezpečnostná politika

Rok 2011 bol v bezpečnostnej oblasti charakterizovaný masovými ľudovými hnutiami v arabskom svete, úspešnou operáciou NATO v Líbyi a nárastom hrozby šírenia zbraní hromadného ničenia. Pokračoval nepriaznivý trend dlhoročného poklesu obranných výdavkov európskych členov aliancie, ktorý sa pokúsili zvrátiť návrhy na posilnenie regionálnej spolupráce a zdieľania národných kapacít v obrannej a bezpečnostnej oblasti.

Slovenská republika aktívne prispievala do operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu. Ozbrojené sily SR a civilní experti pôsobili spolu v 10 zahraničných misiách pod vedením NATO, EÚ a OSN. V rámci zvýšenia slovenskej prítomnosti v Afganistane v spolupráci s USA **Slovensko po prvýkrát vyslalo kompletný výcvikový tím a nasadilo jednotku špeciálnych síl**. Hlavný dôraz aktivít SR sa bude postupne presúvať na výcvik afgánskych vojakov a podporu rozvojových projektov. V medzinárodnom krízovom manažmente Slovensko presadzovalo komplexný prístup s rastúcou úlohou civilnej zložky. Stála pozornosť bola venovaná budovaniu spôsobilostí pre nasadenie v silách **rýchlej reakcie NATO a bojových skupín EÚ**. Na stretnutí ministrov obrany V4 v Levoči bola dohodnutá spolupráca krajín pri budovaní kontingentu V4 v EÚ v r.2016. MZV aktívne prispelo k **Strategickému hodnoteniu obrany** s cieľom zefektívniť plnenie medzinárodných záväzkov SR. Ministerstvo zahraničných vecí pripravilo a Národná rada SR schválila **Zákon o vysielaní civilných expertov** na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia Slovenskej republiky, ktorý vytvára základy jednotného koordinovaného systému vysielania širšej škály civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu.

Na pôde NATO a EÚ Slovensko pokračovalo v presadzovaní čo najužšej spolupráce oboch organizácií pri budovaní spôsobilostí a pri uskutočňovaní operácií. Intenzívne podporovalo rozširovanie NATO a rozvíjanie partnerstiev predovšetkým s krajinami západného Balkánu, Východného partnerstva a Stredomorského dialógu.

Slovensko sa na pôde medzinárodných organizácií aktívne zapájalo do hľadania spôsobu ako čeliť asymetrickým bezpečnostným hrozbám, ktoré predstavujú terorizmus, nekontrolovateľné zbrojenie, šírenie zbraní hromadného ničenia, klimatické zmeny, zlyhávajúce štáty, migrácia, či kybernetické útoky. Ako koordinátor **Skupiny priateľov reformy bezpečnostného sektora (SSR)** v rámci OSN zorganizovalo viaceré podporné aktivity, vrátane medzinárodného seminára pre expertov v oblasti SSR v Častej-Papierničke. Prispelo k posilňovaniu kapacít OBSE v oblasti boja s novými bezpečnostnými hrozbami ako aj v oblasti prevencie a riešenia konfliktov, kde zastrešovalo časť zameranú na včasné varovanie.

Medzinárodná konferencia GLOBSEC 2011, Slovenské bezpečnostné fórum a ďalšie expertné podujatia v spolupráci s mimovládny sektorom prispeli k diskusii o slovenských prístupoch a možnostiach v oblasti bezpečnostnej politiky.

Energetická bezpečnosť

Slovensko zdynamizovalo úsilie na zabezpečenie vlastnej energetickej bezpečnosti na bilaterálnej úrovni ako aj v rámci EÚ, V4, Energetickej charty, OBSE a OSN. Podpísalo dohodu s Maďarskom a memorandum s Poľskom o **plynových prepojeniach**. Presadilo tiež deklaráciu krajín V4 na podporu severojužných plynových prepojení a prepájania elektrických sietí. Slovenské aktivity v Pracovnej skupine EÚ na vysokej úrovni pre Severojužné energetické prepojenia sa zamerali na budovanie regionálnej energetickej infraštruktúry. Po jadrovej havárii v Japonsku sa SR zapojila do komplexných záťažových bezpečnostných testov a aktívne presadzovala slovenské záujmy v oblasti **jadrovej energetiky** a jej podiele na energetickom mixe na pôde EÚ a na 6. Európskom jadrovom fóre v Prahe.

V rámci projektu „**Vonkajšia energetická bezpečnosť**“ MZV pravidelne monitorovalo a hodnotilo situáciu a prognózovalo vývoj vo svetovej energetike. Vypracovalo stratégiu presadzovania záujmov SR v oblasti energetickej bezpečnosti v medzinárodných organizáciách. SR pokračovala v iniciatíve v oblasti energetickej bezpečnosti na pôde OBSE. Z pozície lídra v tejto otázke presadila rozpracovanie záverov summitu v Astane do konkrétnych návrhov rozhodnutí pre Ministerskú radu OBSE vo Vilniuse, vrátane súboru princípov OBSE v energetickej bezpečnosti a zriadenia špeciálnej expertnej skupiny pre túto otázku. Hodnotenie energetickej politiky SR zo strany Medzinárodnej energetickej agentúry bolo prezentované na pôde MZV SR v rámci 5. ročníka konferencie „Spoločná energetická politika EÚ a energetická bezpečnosť Slovenska“.

Oficiálna rozvojová pomoc (ODA) a humanitárna pomoc

Ďalšie odstraňovanie chudoby a zvyšovanie účinnosti ODA ako aj nové strategické témy, akými sú **tvorba kapacít, rozvojové vzdelávanie či odovzdávanie transformačných skúseností** predstavovali hlavné ambície a ciele slovenskej rozvojovej pomoci. Ich napĺňaniu slúžil aj intenzívny dialóg s mimovládny a súkromným sektorom. V rámci rozvojovej pomoci začalo činnosť Centrum pre transfer skúseností z integračných a reformných procesov.

Z prostriedkov slovenskej rozvojovej pomoci sa v roku 2011 implementovalo 84 projektov a 118 mikrograntov, pričom bolo schválených 29 nových projektov v sume vyše 5 mil. eur. napríklad v oblasti zdravotníctva pre Južný Sudán a Afganistan a v oblasti podpory univerzitného vzdelávania pre Keňu.

V roku 2011 pristúpilo MZV k implementácii odporúčaní Výboru pre rozvojovú spoluprácu (DCD) Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj na zvýšenie efektívnosti slovenskej rozvojovej pomoci. Zúžilo počet prioritných krajín a sektorových zameraní s cieľom znížiť roztrieštenosť poskytovania finančných prostriedkov.

MZV pokračovalo v rozširovaní zmluvno-právnej základne s prioritnými krajinami. Počas návštevy ministra ZV v Keni a Južnom Sudáne bola podpísaná dohoda o medzivládnej rozvojovej spolupráci s Keňou a podobná dohoda bude ponúknutá aj Južnému Sudánu. Rezort v rámci zefektívnenia spolupráce s ďalšími donormi pripravil otvorenú výzvu na projekty spolufinancované s vládou USA na podporu rozvoja občianskej spoločnosti. V rámci predsedníctva SR vo V4 bol realizovaný spoločný vyšehradský projekt v Moldavsku –modernizácia Ministerstva zahraničných vecí a európskej integrácie tejto krajiny.

Slovenská republika sa aktívne angažovala aj v rozvojovej politike EÚ a po prvýkrát prispela do Európskeho rozvojového fondu sumou vo výške 5,123 mil. eur. Získala tým

možnosť aktívne sa zúčastňovať na rozhodovacom procese financovania rozvojovej pomoci EÚ pre jednotlivé krajiny. Zapojila sa do **Spoločného programovania EÚ v Južnom Sudáne**, kde chce koordinovať poskytovanie pomoci s inými donormi v sektoroch zdravotníctva a školstva. V rámci spoločného programovania EÚ v Moldavsku sa zamerala na oblasti regionálneho rozvoja a decentralizácie. V roku 2011 sa taktiež realizovali hodnotenia slovenských projektov rozvojovej pomoci v Afganistane, Bosne a Hercegovine a Keni.

V spolupráci s rezortom školstva bola pripravená **Národná stratégia SR pre globálne rozvojové vzdelávanie na roky 2012 – 2016**. Zvýšená pozornosť bola venovaná aj otázke informovanosti širokej verejnosti o slovenskej rozvojovej pomoci.

Slovensko tiež promptne reagovalo na humanitárne krízy vo svete. Finančná a materiálna humanitárna pomoc v celkovej hodnote 525 tis. eur bola poskytnutá Japonsku, Turecku, Pakistanu, Uzbekistanu, Tunisku, Keni, Etiópii a Bielorusku.

Služby občanom

Skvalitňovanie a rozširovanie služieb občanom je v stálom centre pozornosti MZV. Po vypuknutí nepokojov v Egypte, ozbrojeného konfliktu v Líbyi a prírodnej katastrofy v Japonsku sa podarilo úspešne zabezpečiť návrat slovenských občanov do vlasti. Aktivity **Strediska pre pomoc a služby občanom** prispeli k širšiemu využívaniu systému registrácie občanov SR pri cestách do rizikových oblastí sveta. Aktuálne informovanie o vývoji a rizikách v zahraničí zabezpečuje pravidelne aktualizovaný a dopĺňaný **konzulárny informačný portál MZV**.

MZV sústredilo vízovú agendu v krajinách Schengenu na 7 zastupiteľských úradoch čím zabezpečilo výraznú úsporu finančných prostriedkov. Ostávajúcich 15 úradov sa vďaka tomu môže intenzívnejšie venovať poskytovaniu služieb slovenským občanom. SR pokračovala v podpísovaní dohôd o vzájomnom zastupovaní pri vydávaní víz s ďalšími členskými krajinami Schengenu: Českom, Rakúskom, Maďarskom, Slovinskom a Litvou. Občania tretích krajín cestujúci na Slovensko tak môžu získať schengenské vízum na zastupiteľských úradoch ďalších 12 krajín. Zlepšeniu konzulárnej pomoci a dostupnosti pre slovenských občanov v Spojenom kráľovstve prispelo aj rozhodnutie o zriadení Generálneho konzulátu SR v Manchestri, s plánovaným otvorením v r. 2012.

Prezentácia Slovenska v zahraničí

MZV vypracovalo **koncept prezentácie Slovenska v zahraničí**, ktorý má slúžiť ako základné ideové východisko pre celú štátnu správu v tejto oblasti. Pri predstavovaní hodnôt slovenskej kultúry v zahraničí spolupracovalo s ďalšími členskými krajinami EÚ, štátmi V4 a Stredo európskej kultúrnej platformy a v rámci medzinárodného združenia kultúrnych inštitútov (EUNIC). **Slovenské zastupiteľské úrady a inštitúty** v spolupráci s Ministerstvom kultúry SR a Slovenskou agentúrou pre rozvoj cestovného ruchu (SACR) zorganizovali rôzne odborné semináre a prezentácie cestovného ruchu. Úspešnú formu prezentácie Slovenska v zahraničí zameranú na zviditeľnenie slovenského podnikateľského prostredia predstavovala napríklad Investičná roadshow vo Washingtone, New Yorku, San Franciscu a Chicagu, ktorú viedol minister hospodárstva SR. Ministerstvo financií zorganizovalo v Londýne obchodnú misiu zameranú na efektívnejšie zapájanie sa slovenských subjektov do medzinárodnej spolupráce, vrátane projektov medzinárodných finančných inštitúcií. Dôležitými témami prezentácie SR v roku 2011 boli 20. výročie založenia V4, 90. výročie narodenia A. Dubčeka, 100. výročie narodenia J. Cikkera,

podpora prípravy projektu Košice – Európske hlavné mesto kultúry 2013 a majstrovstvá sveta v ľadovom hokeji.

Otvorenosť, verejná kontrola a efektívnosť výkonu zahraničnej politiky

MZV kládlo v tejto oblasti dôraz na **intenzívny dialóg s mimovládny sektorom** a akademickým prostredím, racionalizáciu vlastného chodu s akcentom na **šetrenie finančných prostriedkov**, prípravu zamestnancov štátnej správy a občanov SR na prácu v medzinárodných organizáciách a skvalitnenie vnútrorezortného vzdelávania.

Po integrácii ekonomických diplomatov MZV prvýkrát ponúklo posty ekonomických diplomatov odborníkom z vonkajšieho prostredia a na ich výbere sa v záujme väčšej transparentnosti zúčastnila aj nezávislá personálna agentúra.

Úspešnosť slovenských uchádzačov o prácu v medzinárodných organizáciách podporilo MZV novým programom Príprava na prácu v medzinárodných organizáciách a seminárom Príprava na prácu v OSN. Druhým pilotným vzdelávacím programom ministerstva bol intenzívny kurz pre ekonomických diplomatov.

MZV zintenzívnilo partnerskú spoluprácu s mimovládny sektorom, svedectvom čoho sú aj spoločné konferencie a semináre, najmä v oblasti vývoja medzinárodných vzťahov v 21. storočí, bezpečnosti, energetickej a rozvojovej politiky, východného partnerstva EÚ, transatlantických trendov, inštitucionálneho dopadu Lisabonskej zmluvy, ale tiež situácie v Bielorusku. MZV viedlo aktívny dialóg s mimovládnymi organizáciami pri tvorbe zahraničnej a rozvojovej politiky, posudzovaní vývoja v jednotlivých regiónoch a využilo aj ich kontakty a odbornú expertízu na prospech Slovenska. MZV podporilo aj vydávanie časopisov a publikácií v oblasti zahraničnej politiky (napr. International Issues, Zahraničná politika). Implementáciou zákona o dotáciách v pôsobnosti MZV sa zvýšila transparentnosť dotačnej politiky rezortu. Na podporu 11 projektov bolo pridelených cca 46.600 eur. Tradičná Hodnotiaca konferencia zahraničnej politiky SR za účasti najvyšších ústavných činiteľov a medzinárodná konferencia GLOBSEC, ktorá si získala vysoké renomé v odborných a politických kruhoch v Európe a Amerike majú už pevné miesto v kalendári ministerstva. MZV vytvorilo priestor pre aktívne zapojenie mimovládnych organizácií do diskusných fór s Nemeckom a Českou republikou.

Aktivity MZV boli širokej verejnosti predstavené aj počas Dňa otvorených dverí, putovnej výstavy „Slovensko pomáha svetu“, ktorá zaujímavou formou sprístupnila rozvojovú pomoc SR v najchudobnejších krajinách sveta, či prednášok vedúcich predstaviteľov MZV na vysokých a stredných školách. MZV začalo vydávať elektronický časopis „Svet a My“ za účelom popularizácie slovenskej zahraničnej politiky a prezentácie služieb a informácií MZV.

V rámci prebiehajúcej reformy MZV bola uskutočnená organizačná zmena, ktorá zracionalizovala chod MZV a ušetrila cca 1 mil. eur mzdových nákladov ročne. V rámci dosiahnutia ďalších úspor sa začala postupná reštrukturalizácia majetku SR v zahraničí a zaviedol sa nový systém prenajímania bytov a rezidií na zastupiteľských úradoch. Nový systém zabezpečovania leteniek, ktorého služby využíva ešte ďalších 15 inštitúcií štátnej správy priniesol významnú úsporu cestovných nákladov o cca 30 %. MZV prehodnotilo zmluvné vzťahy v segmente telekomunikačných služieb a dohodlo výhodnejšie ceny, čím došlo k výraznému zefektívneniu hospodárenia v tejto oblasti. Elektronickými aukciami sa zabezpečila transparentnosť nákupu tovarov a služieb a zároveň sa znížili náklady na chod rezortu o približne 200 tis. eur ročne.

Ministerstvo zahraničných vecí tiež prijalo nové pravidlá hodnotenia zastupiteľských úradov a nový Kariérny poriadok, ktorých účelom je kvalitnejšie a efektívnejšie pôsobenie slovenskej diplomacie.

